

Opinia Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie: „Ustanowienie celów zrównoważonego rozwoju: wkład społeczeństwa obywatelskiego w stanowisko UE” (opinia rozpoznawcza)

(2013/C 341/03)

Sprawozdawczyni: **An LE NOUAIL-MARLIÈRE**

Dnia 6 grudnia 2012 r. Komisja Europejska, działając na podstawie art. 304 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej, postanowiła zasięgnąć opinii Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego w sprawie:

„Ustanowienie celów zrównoważonego rozwoju: wkład społeczeństwa obywatelskiego w stanowisko UE”

(opinia rozpoznawcza).

Sekcja Rolnictwa, Rozwoju Wsi i Środowiska Naturalnego, której powierzono przygotowanie prac Komitetu w tej sprawie, przyjęła swoją opinię 3 września 2013 r.

Na 492. sesji plenarnej w dniach 18-19 września 2013 r. (posiedzenie z 18 września) Europejski Komitet Ekonomiczno-Społeczny stosunkiem głosów 92 do 52 – 21 osób wstrzymało się od głosu – przyjął następującą opinię:

1. Wnioski i zalecenia

1.1 EKES zaleca, by instytucje europejskie oraz tzw. „otwarta grupa robocza”, ustanowiona podczas obrad 67. Zgromadzenia Ogólnego Narodów Zjednoczonych w dniu 17 grudnia 2012 r., stosowały i egzekwowały metody oceny skutków gospodarczych, społecznych i ekologicznych *ex ante*. Powinny to robić zarówno na etapie określania celów rozwoju zrównoważonego, jak i w trakcie światowych negocjacji dotyczących celów, które miałyby uzyskać status uniwersalnych wartości, tak aby dysponować środkami pozwalającymi zrównoważyć korzystne i niekorzystne zmienne, które mogą pojawić się lub współistnieć pomiędzy sektorami, strefami geograficznymi lub obszarami działania.

1.2 Cięż budżetowych powinny w pierwszym rzędzie unikać wszystkie programy społeczne, które są niezbędne do osiągnięcia wszelkich celów dotyczących rozwoju zrównoważonego, zarówno programy odnoszące się do edukacji i zdrowia, jak i te skierowane do młodych bezrobotnych.

1.3 EKES popiera UE w jej dążeniu do dalszej realizacji strategii „Europa 2020” za pośrednictwem semestru europejskiego i do wykorzystania okazji, by nadać jej sens dzięki zaproponowaniu całościowej strategii społecznej, gospodarczej i ekologicznej, a także dzięki europejskiej strategii na rzecz zintegrowanego rozwoju zrównoważonego.

1.4 Komitet sugeruje, by europejskie społeczeństwo obywatelskie zostało włączone w ten proces za pośrednictwem swych organizacji, partnerów społecznych, krajowych rad społeczno-gospodarczych i podobnych instytucji.

1.5 EKES wzywa państwa członkowskie i instytucje europejskie do tego, by starały się:

1.5.1 Aktywnie kontynuować partnerskie wysiłki rozwojowe w ramach europejskiej agendy na rzecz zmian i polityki zewnętrznej dotyczącej pomocy rozwojowej i współpracy; a z drugiej strony uwzględniać własne interesy i interesy partnerów

w ramach zewnętrznych dwu- i wielostronnych negocjacji handlowych w świetle gospodarczych, społecznych i kulturalnych *praw człowieka*.

1.5.2 Wzmocnić i ustabilizować europejski model społeczny, by dysponować solidną podstawą i konkurencyjnością opartą nie tylko na zdolności do innowacji technologicznych, ale także na innowacjach na drodze do postępu społecznego.

1.5.3 Dołożyć wszelkich wysiłków, by rozwinąć zieloną gospodarkę, oszczędnie korzystającą z zasobów i z energii pierwotnej i wtórnej, z pożytkiem dla wszystkich obywateli, a także – dzięki sprawiedliwym transferom technologii – dla krajów będących partnerami handlowymi; gospodarka ta powinna opierać się na transformacji sektora energii idącej w kierunku kontrolowania potrzeb oraz udostępniania lepszych technologii magazynowania i obniżania emisji CO₂.

1.5.4 Wzmocnić usługi publiczne i usługi świadczone w interesie ogólnym, aby Europa była obszarem sprawiedliwego dobrobytu w swych granicach, oraz poprzez swą obecność na placówkach poza granicami, w delegaturach i w ramach współpracy publicznej.

1.5.5 Zdefiniować usługi publiczne w Europie na bazie praw podstawowych, które należy zagwarantować obywatelom europejskim za pomocą dyrektywy ramowej dotyczącej usług publicznych, porzucając przy tym logikę czystej samoregulacji.

1.5.6 Zmusić przedsiębiorstwa europejskie i nieeuropejskie na swym obszarze do skutecznego wprowadzenia wymiaru społecznej odpowiedzialności przedsiębiorstw w zakresie ochrony środowiska. W istocie, przedsiębiorstwa powinny zdawać sprawę ze skutków społecznych i ekologicznych swego zarządzania. Odpowiedzialność ta powinna być wyraźnie egzekwowana w ustalony, przejrzysty i identyfikowalny sposób w łańcuchu zleceniodawca/podwykonawca zarówno na poziomie ponadnarodowym, jak i na poziomie lokalnym. Przejrzystość i niezależność powinna cechować również agencje ratingowe i oceniające.

1.5.7 Stymulować i wspierać rozwój MŚP oraz przedsiębiorstw w obszarze gospodarki społecznej i solidarnej.

1.5.8 Skutecznie interweniować w kwestiach ochrony środowiska, gwarantując rzeczywiste i powszechne prawo do informacji w sprawach środowiska i lepsze wdrażanie konwencji z Aarhus; a także lepiej wyposażać pracowników – za pośrednictwem ich organów przedstawicielskich w przedsiębiorstwie – w zdolność zgłaszania zagrożeń w dziedzinie środowiska.

1.5.9 Określić na nowo zadania banków i ukierunkować oszczędności na przemysł i gospodarkę realną, by sprzyjać przechodzeniu na funkcjonowanie ekologiczne, finansowaniu produkcji i dostosowaniu mieszkań, a także by promować edukację, politykę energetyczną i bezpieczeństwo żywnościowe, dostęp do wody, szpitali, infrastruktury drogowej, portowej, kolejowej itp. Stanowią one, zarówno w Europie, jak i na świecie, niezbędne warunki zrównoważonego rozwoju, czy to w wymiarze gospodarczym, ludzkim, czy też środowiskowym.

1.6 EKES zachęca UE do tego, by starała się:

1.6.1 Dążyć do zahamowania spekulacji finansowych i stworzenia warunków sprzyjających inwestycjom w dłuższej perspektywie czasowej.

1.6.2 Walczyć z pracą nieformalną, niedeklarowaną lub niewłaściwie deklarowaną w Europie i poza Europą za pośrednictwem zaangażowanych przedsiębiorstw europejskich, aby doprowadzić do stosowania międzynarodowych standardów pracy i odprowadzania składek na ubezpieczenia społeczne oraz walczyć z praniem pieniędzy dzięki ustanowieniu rzeczywistego systemu kar i wzmocnieniu niezależnych środków kontroli (inspekcji pracy).

1.6.3 Walczyć również z wielorakimi formami niepełnego stosowania standardów pracy, zaniżania wartości pracy i naruszania godności niektórych pracowników (tych, których prawa nie są uznawane) oraz upowszechniać stabilne zatrudnienie i niepodważalną ochronę społeczną będącą gwarancją dobrobytu i dobrostanu społecznego.

2. Wprowadzenie

2.1 Decyzja o inauguracji procesu prowadzącego do ustanowienia celów zrównoważonego rozwoju była jedną z najważniejszych decyzji konferencji „Rio+20”. Proces ten rozpoczął się w styczniu 2013 r. od utworzenia międzyrządowej otwartej grupy roboczej, która ma opracować sprawozdanie z propozycjami dla Zgromadzenia Ogólnego ONZ między wrześniem 2013 r. a wrześniem 2014 r. Zgodnie z dokumentem końcowym „Rio+20” proces ten musi być skoordynowany i zgodny z ustaleniami programu rozwoju po 2015 r.

2.2 Niniejsza opinia jest związana z przyjętą przez EKES w czerwcu 2013 r. opinią z inicjatywy własnej Sekcji NAT w sprawie „Ekologiczna gospodarka – wspieranie zrównoważonego rozwoju w Europie”⁽¹⁾ oraz z opinią Sekcji REX w sprawie

komunikatu Komisji „Godne warunki życia dla wszystkich – likwidacja ubóstwa i zapewnienie światu zrównoważonej przyszłości”⁽²⁾. W ramach europejskiego podejścia do zrównoważonego rozwoju należy zachować i wzmocnić europejski model społeczny, nieodłącznie związany z udanym przejściem na ekologiczną gospodarkę. Oczekiwanie na międzynarodowe ustalenia dotyczące celów zrównoważonego rozwoju nie może posłużyć za pretekst do porzucenia czy ograniczenia zobowiązań podjętych przez kraje zindustrializowane w dziedzinie polityki na rzecz pomocy rozwojowej.

2.3 W piśmie z wnioskiem o sporządzenie opinii rozpoznawczej Komisja dokonała powiązania między celami zrównoważonego rozwoju, ekologiczną gospodarką sprzyjającą włączeniu społecznemu oraz likwidacją ubóstwa. Zwróciła się do Komitetu o zbadanie, jak skutecznie włączyć wymiar gospodarczy, ekologiczny i społeczny w przyszłe ramy powszechnych celów zrównoważonego rozwoju. W tej dyskusji należy uwzględnić poglądy międzynarodowych odpowiedników EKES-u.

2.4 W trakcie dwóch ostatnich posiedzeń Centrum Monitorowania Rozwoju Zrównoważonego EKES-u doszło do wysłuchania przedstawicieli głównych grup uznanych przez ONZ na konferencji „Rio+20”.

2.5 ONZ powołał ze swej strony grupę wysokiego szczebla złożoną z przedstawicieli rządów, która ma przedstawić swoje pierwsze sprawozdanie we wrześniu 2013 r. Zastępca sekretarza generalnego ONZ i dyrektor wykonawczy Programu Narodów Zjednoczonych ds. Ochrony Środowiska Achim Steiner zwrócił się 14 maja br. do EKES-u i do innych przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego w wystąpieniu na temat postępów rozwojowych po konferencji „Rio+20”. Stwierdził w nim, że konieczne są szeroko zakrojone konsultacje w sprawie celów zrównoważonego rozwoju z udziałem rządów, społeczeństwa obywatelskiego i sektora prywatnego. Niderlandzka ambasador zrównoważonego rozwoju i członek otwartej grupy roboczej Kitty van der Heijden również podzieliła się swymi doświadczeniami z prac grupy roboczej utworzonej przez ONZ.

3. Uwagi ogólne

3.1 Pomysł uwzględnienia celów zrównoważonego rozwoju w deklaracji „Rio+20” został wysunięty przez rządy Kolumbii, Gwatemali i Peru. W oparciu o Agendę 21 i plan realizacji z Johannesburga zaproponowano, by we wspólnej deklaracji ustanowić ograniczony zbiór wymiernych celów, aby odnowić mobilizację polityczną na rzecz rozwoju zrównoważonego. Te trzy kraje Ameryki Łacińskiej (z późniejszym wsparciem Zjednoczonych Emiratów Arabskich) zaproponowały osiem obszarów działania w ramach celów zrównoważonego rozwoju: bezpieczeństwo żywnościowe, woda, energia, miasta, oceany, systemy naturalne, efektywne wykorzystywanie zasobów i zatrudnienie.

3.2 Zgodnie z dokumentem końcowym „Rio+20” pt. „The Future We Want” („Takiej przyszłości chcemy”) cele zrównoważonego rozwoju powinny:

— opierać się na Agendzie 21 oraz planie realizacji z Johannesburga;

⁽¹⁾ Dz.U. C 271 z 19.9.2013, ss. 18-22.

⁽²⁾ Dz.U. C 271 z 19.9.2013, ss. 144-150.

- uwzględniać już poczynione zobowiązania;
- skupiać się na obszarach mających priorytetowe znaczenie dla osiągnięcia rozwoju zrównoważonego, z wykorzystaniem wytycznych zawartych w dokumencie końcowym;
- uwzględnić i włączyć w sposób wyważony wszystkie trzy wymiary rozwoju zrównoważonego i powiązane z nimi aspekty;
- zachować spójność i stać się częścią programu w zakresie rozwoju ONZ na okres po 2015 r.;
- nie pomijać milenijnych celów rozwoju;
- uwzględnić aktywne zaangażowanie wszystkich zainteresowanych podmiotów, w miarę potrzeb.

Ponadto cele powinny być ukierunkowane na działania konkretne, zwarte, zrozumiałe, niezbyt liczne, ambitne, o charakterze globalnym, a także możliwe do powszechnego zastosowania we wszystkich krajach (z uwzględnieniem różnych realiów w poszczególnych krajach).

3.3 W idealnym założeniu konferencja „Rio+20” uwieńczona jest planem działania z wizją świata, w którym przestrzega się praw człowieka, panuje równość, sprawiedliwość i nie ma ubóstwa, na planecie, która ma wystarczające zasoby.

3.3.1 Przykładowo zdaniem organizacji Oxfam International (Oxfam, *Post-2015 Development Goals* [Cele rozwojowe po 2015 r.], stanowisko Oxfam International, styczeń 2013 r.) ramy po 2015 r. powinny wspierać tę wizję, obejmować zgodne z nią cele i zapewniać postępy w ich realizacji. Osiągnięcie dobrobytu dla wszystkich w ramach zasobów naszej planety będzie wymagało fundamentalnej zmiany kierunków rozwoju gospodarczego, społecznego i politycznego.

3.3.2 Według wspomnianej organizacji pozarządowej dyskusje o sytuacji po 2015 r. nie przynoszą jasnych rozstrzygnięć w sprawie roli ram ogólnych ani tego, jak mogą one przyczynić się do prawdziwej zmiany sytuacji ludzi żyjących w ubóstwie. Aby moc precyzyjnie określić cele, niezbędne jest osiągnięcie porozumienia w sprawie sposobu ich realizacji. Cele te powinny ugruntować wolę polityczną i działania rządowe na rzecz likwidacji ubóstwa i nierówności oraz ochrony planety poprzez:

- ustalenie wspólnej wizji i priorytetów dla władz publicznych i społeczności międzynarodowej, będących podstawą gruntownej zmiany;

- wyposażenie obywateli w skuteczne narzędzia zaangażowania społecznego, aby mogli domagać się zmian politycznych, zobowiązać rządy i sektor prywatny do rozliczania się ze swych działań, a także podejmować własne działania na rzecz zmian;
- pomoc w stymulowaniu zmian w polityce krajowej i podejmowaniu decyzji – poprzez zaangażowanie społeczne, finansowanie, wzajemną presję (np. innych krajów lub regionów) oraz lepsze gromadzenie danych i przejrzystość, które muszą towarzyszyć nowym celom;
- ułatwianie dialogu i zwiększenie odpowiedzialności na wszystkich szczeblach: między państwami i obywatelami, państwami i organami międzyrządowymi, partnerami w zakresie współpracy na rzecz rozwoju, a także obywatelami i odpowiedzialnymi przedsiębiorstwami.
- większą trafność, spójność i przejrzystość działań instytucji międzynarodowych, takich jak Organizacja Narodów Zjednoczonych (ONZ) i międzynarodowe instytucje finansowe.

3.4 Ekologizacja przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy

3.4.1 Trwała odbudowa gospodarki realnej musiałaby pociągać za sobą przyjęcie bardziej efektywnego modelu produkcji. Wspierając bardziej ambitne i kompleksowe ramy europejskiej polityki klimatycznej, by zrealizować szersze cele dotyczące klimatu do roku 2050, Europa powinna wspierać swoją bazę przemysłową i związane z nią sektory i kompetencje.

3.4.2 Sposób osiągnięcia celu zasobooszczędnej, niskoemisyjnej gospodarki i zarządzania przekształceniami to kluczowe wyzwania, którymi należy się zająć. Należałoby skupić się na dwóch aspektach: polityce przemysłowej na rzecz gospodarki ekologicznej, w której zachowana zostanie baza przemysłowa, i perspektywach zatrudnienia (Béla Galgóczi, *Greening industries and creating jobs* [Ekologizacja przedsiębiorstw i tworzenie miejsc pracy], Europejski Instytut Związków Zawodowych, 2012 r.

3.4.3 Przemysł odgrywa dominującą rolę w dziedzinie badań i rozwoju, wymiany handlowej i, w mniejszej mierze, inwestycji. Kluczowego znaczenia nabrało przejście do niskoemisyjnego modelu rozwoju związanego z poprawą efektywności energetycznej, podniesieniem wartości zrównoważonych miejsc pracy i ochroną zdrowia.

3.4.4 Europa jest w okresie jednego z najniższych wskaźników wzrostu w historii od roku 1929, ale dwa czynniki są kluczowe, niezbędne i nieuniknione, by osiągnąć przyszłe cele trwałego i zrównoważonego rozwoju: 1) niskie emisje dwutlenku węgla i 2) demokracja.

3.4.5 UE powinna nadal podejmować wysiłki w zakresie badań i rozwoju, by stworzyć liczbę miejsc pracy niezbędną dla swej ludności aktywnej, dążąc jednocześnie do sprostania przyszłym potrzebom w dziedzinie rozwoju generowanym przez wyższy wzrost na innych kontynentach w dziedzinach takich jak usługi, edukacja, opieka zdrowotna, środowisko naturalne, transport, energia, mieszkalnictwo, urbanizacja, rolnictwo i wyżywienie itd.

3.5 *Zatrudnienie, włączenie społeczne i trwały wzrost powinny być w centrum działań na szczeblu unijnym i światowym.*

3.5.1 Międzynarodowy Fundusz Walutowy (MFW) stwierdził, że środki oszczędnościowe miały poważniejsze skutki, niż pierwotnie sądzono. Należy z tego wyciągnąć wniosek, że powinny być odpowiednio ograniczone. Wszystkie najważniejsze programy społeczne, dotyczące edukacji, zdrowia bądź skierowane do młodych bezrobotnych, nie powinny być objęte cięciami budżetowymi. Finansowanie w państwach członkowskich ma zasadnicze znaczenie po międzynarodowym kryzysie finansowym, zaś refinansowanie gospodarki realnej jest niewystarczająco uwzględnione w porozumieniu Rady Europejskiej dotyczącym wieloletnich ram finansowych UE. Środki przewidziane przez trojkę złożoną z Banku Światowego, MFW i Rady UE nie pozwalają na stworzenie warunków niezbędnych do gospodarczego ożywienia zrównoważonego i trwałego wzrostu.

3.5.2 Inteligentna polityka społeczna, na przykład programy wspierające bezrobotnych w poszukiwaniu pracy lub systemy zapewniające zabezpieczenie społeczne osobom znajdującym się w najtrudniejszej sytuacji, nie mogą być uważane wyłącznie za koszt. Jest to inwestycja w przyszłość.

3.5.3 Najbardziej dotknięci zostali młodzi ludzie w całej strefie euro, gdzie poziom bezrobocia wśród młodych ludzi wyniósł 22 %, a w niektórych krajach, np. w Hiszpanii lub Grecji, przekroczył nawet 50 %. W 2010 r. wskaźnik zatrudnienia o charakterze tymczasowym młodych ludzi w wieku od 15 do 24 lat przekroczył 50 % i osiągnął prawie 70 % (Eurofound, Trzecie Europejskie Badanie Jakości Życia, 2012 r.).

3.5.4 Mieszkańcy wszystkich krajów zapłacili wysoką cenę za naprawę katastrofalnych skutków praktyk sektora finansowego, które okazały się nieodpowiedzialne.

3.5.5 UE powinna wzmocnić wymiar społeczny, a zwłaszcza dialog społeczny, zgodnie z planem działania na rzecz urzeczywistnienia unii gospodarczej i walutowej. Powinna także pomóc państwom członkowskim w ustanowieniu systemów gwarancji dla młodzieży, zwiększeniu dywersyfikacji i innowacji w przemyśle, wzmocnieniu efektywności usług rynku pracy, przyspieszeniu tworzenia miejsc pracy oraz zwiększeniu inwestycji społecznych (MOP, Guy Ryder, *Jobs, social inclusion and growth should top EU agenda* [Zatrudnienie, włączenie społeczne i wzrost gospodarczy powinny być priorytetami planu działania UE], 14 lutego 2013 r.).

4. Ekologizacja europejskiego semestru

4.1 Pierwsze wysłuchania zorganizowane w EKES-ie wykazały, że związek między wkładem społeczeństwa obywatelskiego zgromadzonym przez UE i wkładem wnoszonym przez system oenzetowski w drodze bezpośrednich konsultacji nie znajduje zrozumienia i nie jest tak przejrzysty, jak mają prawo tego oczekiwać obywatele europejscy. Wkład organizacji przedstawicielskich społeczeństwa obywatelskiego stoi w jednym

zgodzie z opracowaniami grup nacisku broniących interesów prywatnych oraz z wkładem rządów, a wszystko odbywa się według harmonogramu, który pozostawia niewiele miejsca na zorganizowanie debat z poszanowaniem niezależności organizacji i autonomii dialogu społecznego. Ponadto, kiedy śledzi się skutki konferencji „Rio+20” oraz prace tzw. otwartej grupy roboczej, zarysowuje się scenariusz, którego celem jest wylanowanie z góry określonej wizji, jakby wszystko było już gdzieś z góry zaplanowane.

4.2 Na szczęście UE postanowiła wdrożyć cały proces poprzez ekologizację strategii „Europa 2020” i semestru europejskiego, aby wnieść zharmonizowany wkład europejski, w ramach którego Europa mówić będzie jednym głosem na forum globalnym.

4.3 Ważne jest, by uwzględnić kwestie związane z rozwojem zrównoważonym w najważniejszych dziedzinach polityki, którymi są obecnie strategia „Europa 2020” i semestr europejski jako główny element zarządzania tą strategią.

EKES przyjął z dużym zainteresowaniem stwierdzenie Komisji i Rady, że wnioski i procesy uzgodnione na konferencji „Rio+20” będą wdrażane w praktyce i rozwijane w Unii Europejskiej poprzez strategię „Europa 2020”. Komitet będzie monitorował realizację tych zamierzeń (Rada Unii Europejskiej, Rio + 20: Wyniki Konferencji Narodów Zjednoczonych z 2012 r. w sprawie Zrównoważonego Rozwoju i działania następcze, Konkluzje Rady z 25 października 2012 r. 15477/12).

4.4 EKES obserwuje z uwagą poszerzanie się kręgu podmiotów uczestniczących w semestrze europejskim. W tym roku Dyrekcja Generalna ds. Środowiska uczestniczy w nim bardziej aktywnie niż kiedykolwiek, w grudniu ubiegłego roku Rada ds. środowiska po raz pierwszy omawiała roczną analizę wzrostu gospodarczego. EKES przyczyni się do zapewnienia, by społeczeństwo obywatelskie miało możliwość wniesienia wkładu związanego z rozwojem zrównoważonym za pośrednictwem krajowych rad społeczno-gospodarczych – niektóre z nich dysponują już konkretnymi kompetencjami w tej dziedzinie – oraz krajowych rad ds. rozwoju zrównoważonego.

4.5 Jeżeli chodzi o roczną analizę wzrostu gospodarczego, należy stwierdzić, że w niewystarczającym stopniu wskazuje się w niej na powiązania między poszczególnymi kryzysami, np. kryzysem finansowym, gospodarczym, społecznym, a także ekologicznym. Nie ma też wystarczającej świadomości, że należy bardzo pilnie podążać w kierunku większej ekologizacji, przekształcając całą gospodarkę, i to nie pomimo kryzysu, lecz przede wszystkim ze względu na kryzys. Nie można już kontynuować obecnej linii postępowania.

4.6 W kontekście rocznej analizy wzrostu gospodarczego UE powinna mówić jednym głosem. Nie może angażować się w negocjacje światowe i opowiadać się za ekologizacją gospodarki, a następnie zaniedbywać tę kwestię w najważniejszych dokumentach dotyczących polityki gospodarczej.

4.7 W tym kontekście brak wzmianki o pojęciu kwalifikowanego wzrostu jest niepokojący. Jak UE może być prekursorem w dyskusji międzynarodowej nad wskaźnikami wykraczającymi poza PKB i odnosić się tylko do PKB w swojej rocznej analizie wzrostu? Faktem jest, że w dokumencie mówi się o problemach społecznych, lecz nie wspomina się bezpośrednio o celu dotyczącym dobrego życia z uwzględnieniem ograniczeń zasobów naszej planety (co jest tytułem siódmego programu działań w zakresie środowiska).

4.8 W dyskusji na temat adekwatności wprowadzenia innych wskaźników można czerpać inspirację z wielu opracowań i należy skoncentrować się na realizacji opartej na dialogu, równo traktując podmioty instytucjonalne i przedstawicieli społeczeństwa obywatelskiego, w ramach włączania wszystkich zainteresowanych stron w proces refleksji.

4.9 EKES stwierdza, że likwidacja dotacji szkodliwych dla środowiska i wprowadzenie podatków ekologicznych to już stałe elementy analizy wzrostu gospodarczego i konkretnych zaleceń dla państw członkowskich. W analizie wspomniano też o zarządzaniu odpadami i gospodarce wodnej oraz poprawie recyklingu.

5. Związek między milenijnymi celami rozwoju a celami zrównoważonego rozwoju

5.1 W porozumieniu w sprawie unijnego budżetu należy uwzględnić milenijne cele rozwoju ⁽³⁾.

5.1.1 Ograniczenie ubóstwa wiąże się z równością i sprawiedliwością i dotyczy dostępu do usług takich jak służba zdrowia, edukacja i zatrudnienie. Milenijne cele rozwoju były w zbyt dużym stopniu ustalane przez dawców. Przyszłe ramy powinny uwzględniać następujące czynniki:

- większą odpowiedzialność i udział krajów partnerskich, które w ostatecznym rozrachunku są odpowiedzialne za przeprowadzenie większości prac;
- silniejsze ramy wzajemnej odpowiedzialności zarówno państw-dawców, jak i krajów partnerskich;

— elastyczność umożliwiającą krajom partnerskim dostosowanie celów rozwoju do ich warunków krajowych.

5.1.2 Dzięki podejściu opartemu na terminach i wynikach osiem milenijnych celów rozwoju miało głęboki wpływ na międzynarodową politykę na rzecz rozwoju. Dzięki skupieniu na ograniczonym zbiorze wymiernych celów, przyczyniły się one do zwiększenia i skuteczniejszego ukierunkowania pomocy rozwojowej. Jednakże w miarę zbliżania się do ostatecznego terminu, ustalonego na 2015 r., jasne jest, że cele te przyniosą różne skutki: sukcesy i porażki.

5.1.3 Cele rozwoju zrównoważonego powinny uzupełniać obecny zbiór celów milenijnych. Między celami rozwoju zrównoważonego a milenijnymi celami rozwoju istnieją dwie zasadnicze różnice: te pierwsze mają zasięg światowy (w przeciwieństwie do celów milenijnych, które skupiają się przede wszystkim na krajach Południa) i obejmują aspekty wykraczające poza główne hasło ograniczenia ubóstwa (zasoby naturalne, konsumpcję, produkcję, energię, prawa człowieka itp.).

5.1.4 Nadchodzące dwa lata będą miały kluczowe znaczenie dla określenia przyszłego programu rozwoju. Oba procesy – przegląd milenijnych celów rozwoju i sformalizowanie celów rozwoju zrównoważonego – powinny zapewnić kluczowe kierunki dla struktury zrównoważonego rozwoju po 2015 r.

Należy w nich uwzględnić finansowanie w ramach polityki publicznej dla wymiaru równości płci jako kwestii przekrojowej, gdyż jest on pierwszym czynnikiem walki z ubóstwem i nierównościami ⁽⁴⁾.

Zadanie to jest szeroko zakrojone i powinno opierać się w większym stopniu na prawach człowieka i uczestnictwie organizacji społeczeństwa obywatelskiego w podejmowaniu decyzji, w ramach podejścia skoncentrowanego na gospodarce i usługach jako środkach służących rozwojowi społecznemu ⁽⁵⁾.

Bruksela, 18 września 2013 r.

Przewodniczący
Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego
Henri MALOSSE

⁽³⁾ Dz.U. C 271 z 19.9.2013, ss. 144-150.

⁽⁴⁾ Dz.U. C 76 z 14.3.2013, ss. 8-14.

⁽⁵⁾ Dz.U. C 161 z 6.6.2013, ss. 82-86,
Dz.U. C 181 z 21.6.2012, ss. 28-34.